

**АКСИОСФЕРАТА „ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ РОДИТЕЛИ И ДЕЦА“
В ЕДИН СРЕДНОВЕКОВЕН ЮРИДИЧЕСКИ ПАМЕТНИК***

МАРИЯНА ЦИБРАНСКА-КОСТОВА

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“ ПРИ БАН

tzibran@abv.bg

РЕЗИЮМЕ

Основната цел на настоящата статия е да се анализират и публикуват тематически свързани ексцерпти от така наречения псевдо-Зонарин номоканон, отнасящи се до отношенията между родители и деца. Славянският превод съхранява всички черти на византийския прототип, една от които е силното присъствие на черти от ежедневието на широки социални групи. Изследваната аксиосфера показва стабилност по отношение на християнските ценности. От страна на родителите към децата това са: физическо отглеждане и преди всичко християнско възпитание от най-ранна възраст, осигуряване на социален статус чрез брака и наследяването; от страна на децата – почит, уважение и подчинение на родителите и по-възрастните братя и сестри. Езикът на ексцерптите притежава своя собствена културна семиотика. Той се отличава със синкретизъм на отделната лексикална единица или съчетание, които обобщават концепти от етнокултурната бинарност (опозициите *добръ* – *зълъ*, *лжкавъ*; *мъзда* – *гръхъ*, *любити* – *възненавидѣти*; понятието за чест). Специално място заема християнската идиоматика, съчетана с народно-разговорни и фолклорни изрази: *страхъ вожи*, *огнь въчънзи*, *геена огнена*, *сѣдъ страшънзи*, *бъ его да съблюде*.

Ключови думи: Номоканон на Котелерий, християнски ценности, семиотика на средновековния юридически текст

✉ Проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова
Секция за история на българския език
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН
бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България